

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Védőkén: Egy hóra. . . . . I kor. Egy hóra. I hóra. 50 Hfl. Negyedévre 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .		Felelős szerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piac-utca 49. szám.
---	--	--	--

A városi nyomda jubileuma.

Debrecen, szeptember 17.

A magyar kultúra történetébe mélyen vésődik e szám, mely a magyar nyomdaipar indulását, beérhetetlen lendülését és reményteljes fejlődését határolja be.

Mert ha évekkel előbb keletkezett is az ország egynemely városában betűszedő és rová mesterműhely, az csak olyan volt, mint a nyári köd; jött, hogy megcsodáljuk és aztán elfelejtjük. Fokozatos, megszakadatlan története egyedül a debreceni városi nyomdának van, ahol Gál pap óta napjainkig szüntelenül haladt az ólombetűk beszédes hadserege, hogy utat vágjon a tudásnak, az eszmék légióinak, melynek melegágyából a mai kultúra sarjadoszott elő.

Vegyük csak még pillanatra elő a városi nyomda történetét s álljunk meg Hoffhalter egyik beköszöntő szavánál és csodálattal fogjuk tapasztalni, hogy ez az idegen kulturából ideszakadt német ajku nyomdász az ő intelligens lelkével mint válik magyarra érzésben és kifejezésben s igyekszik utat törni „a magyar nyelv írásra való alkalmaztatása” érdekében. Itt és csakis itt Debrecenben fogantatott és erősödhetett a nemzeti nyelv iránt való ragaszkodás akkorára, hogy az elmúlt századok latin kultúrája mellett is fejlődni tudott egy erős magyar könyvnyomdász közönség, mely egy nyomdát fenntartani és arra áldozni is tudott.

Ezért ékelődött be a vasárnapi ünnep az egész magyar kultúrába s tett nemcsak ennek a városnak, de az egész magyar nyomdászságnak is felszentelt ünnepévé. Az ország szeme figyelt ide tegnap s ami haladás, irodalom és művészet, vers, próza, istoria és történetírás terén fejlődött, ebben az évfordulóban fogant meg.

A mi agyunk pedig, akik napszamosai vagyunk az ólombirodalomnak, hevesebben lüktet s hatványozott erővel veri a taktust, melyből ez az írás most már gépben fogantatva rögződik papírra, jelezvén azt a mérhetetlen gyorsaságot és haladást, mely a debreceni nyomda megalapítása óta, 350 év alatt történt.

A harcok és emberirtó háboruságok kora előtt csak néha-néha lobban meg a barbár szenvedelem csatártüze, — annál inkább buzog a megalkuvást nem ismerő emberi tökéletesedés forradalmi erőforrása. Új színek, formák, alakulatok jönnek létre s ami tegnap még csak homályos rajz volt, ma színpompás műremek. A debreceni városi

nyomda pedig ennek a legszebb bizonyítéka. Azért volt a tegnapi ünnep oly emelkedett és magasan szárnyaló.

Az ünnepi diszülés.

Fényes vendégsereg gyűlt össze délelőtt tíz órára a város közgyűlési termében, ahol Debrecen város társadalmának színe-java jelent meg, hogy az országos jelentőségű nagy kultúrinnepen részt vegyjenek. Ott voltak a nagy és díszes vendégseregben Domahidy Elemér főispán, Baltazár Dezső dr. püspök, Kovács Gyula alispán, Márk Endre és Lestyán Adorján udvari tanácsosok, Weszprémy Zoltán nyugalmazott főispán, Géressy Kálmán tankerületi főigazgató, Bakonyi Samu és Tiüds János dr. országgyűlési képviselők, Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató, K. Tóth Mihály dr. tanácsnok, Ferenczy Gyula dr. akadémiai igazgató, Balogh Ferenc teológiai tanár, Karay Sándor és Kardos Albert dr. igazgató-tanárok, Materny Lajos ágostai hitvallásu evangélikus főesperes, K. Tóth Kálmán és Szele György lelkészek, Lóky Béla dr. kegyesrendi gimnáziumi igazgató, Pákozdy Sándor vármegyei főjegyző, Szántó Samu lelkész bankigazgató és még igen sokan a törvényhatósági bizottság tagjai közül.

A polgármester megnyitója.

A gyűlést pontban tíz órakor Kovács József polgármester nyitotta meg a következő szavakkal:

Tisztelt Ünnepi Gyülekezet!

Bizakodtunk abban, hogy városi nyomdánk háromszázötvenéves volta alkalmával rendezni kívánt jubiléris ünnepség a közönség részéről kellően méltányolva leend abban is, hogy a könyvnyomdánk múltját s jelenét ismertető s méltányoló beszédek meghallgatásra találjanak.

Örömmel állapítom meg, hogy ebben nem is csalódtunk.

Már most is megköszönve azt az érdeklődést, üdvözlöm a megjelent előkelő közönséget s jubiléris gyűlésünket megnyitottak nyilvánítom.

Mielőtt azonban a szót átadnám hivatalos szónokunknak, még egy örömteljes bejelenteni valóm van s ez az, hogy a mi jubileumi ünnepünkön részt venni kívánt a magyar kormány is és Domahidy Elemér főispán ur ömértósága által képviselteti magát, akit ily minőségében is tisztelettel üdvözölök s indítványozom, hogy a kormány eme figyelemért megfelelő módon köszönet szavazzatok.

Szávay Gyula ünnepi beszéde.

Hatalmas éljenzéssel fogadta a közgyűlés az elnöki megnyitót, amely után Szávay Gyula, a nyomda vállalat felügyelő bizottságának tagja állt föl és a következő magas szárnyalású, gyönyörű gondolatokkal telt, kulturtörténeti tekintetéből is értékes, költői szép beszédet mondta:

Szívből örvendek, t. ünneplő közönség, hogy a világ legnagyobb hatalmasságának, a didalmas Betűnek e szép családi ünnepén én jutottam a szószóló szerepéhez.

A didalmas betű, a nyomtatott betű a világ igazgatója, legyőzhetetlen ereje. Ő az a mesebeli óriás, aki be tud akárhova a kulcslyukon buni, össze tud húzódni parányi nompairellé és szét tud tágulni tengerre, mely mindent elborít, mely gályákat hordoz, viharzik és elcsöndesedve virágokat ringat.

A nyomtatott betű az az eszköz, az a fegyver, amelynek idomaiba — épen mint a löfegyver csövébe — a lélek minden energiája, a szellem minden puskapora beilleszkedik, lő és célbatalal.

Gügyögő gyermek ezen betűzi imádságait, az élet tudományát ezek szitálják bele a lélekbe, a nyomtatott betűk; az érzések dalba fakadt zenéjét ők adják a szívnek. ők harsogják el a szabadságdalokat és a temetői énekeket, ők ütök a sebeket s teszik a sebekre a balzsamokat, ők nyújtják a poklok szenvedéseit s a menyország örömeit, a nyomtatott betűk; végigkísérnek ők az életen és ha lehanyatlunk a sírba, bucsuztatóul fejünkra illenek.

Ahogy az a mainzi betűfaragó a merev táblából kibontotta, szabaddá tette, egyénítette a nyomtatott betűt, az valami olyan egyszerű dolog volt, mint a Columbus tojása.

Olyan egyszerű volt ez, mint amikor a régi ember az összecsiszolt két fadarabból az első tüzet kilobbantotta, vagy mint amikor a technika szétterjesztett szárnyain a későbbi — ember egyszer csak levegőbe emelkedett, — hogy átrepülje a hegyeket, tengereket.

Az emberiség igazi nagy találmányai — utóbb nézve — mind csupa egyszerűségek s talán az egyszerűk között is a legegyszerűbb Gutenberg találmánya volt.

És mégis ez a mainzi betűfaragó mikor a nyomtatott betűvetés titkára rájött, olyat tett, ami a világ történetében korszakvonalat húzott az eddigi és az azutáni kor közé s az ő kora ugy elválk a régítől, mint ahogy a föld és az emberiség történetének egyes korszakai és van kőkorszak, vaskorszak és lett a nyomtatott betű korszaka.

Az egyszerű találmány így változtatta meg a világot, folyton tökéletesítve magamagát is, mignem Dávid parittyájából Browning fegyvere lett.

Pedig csak annyi történt, hogy a betűk Guttenberg előtt leláncolt rabok voltak, mozdulhatatlan részei, rajzai a tömör síkoknak, olyanok, mint a jégtáblába befagyott virágok. Guttenberg felszabadította őket s hogy mit ér a szabadság, a betűk megmutatták.

Száfutottak, mint a hegyek vizei, szanaszét az emberlakta völgybe, elfoglalták az imádságos és abc-és könyveket, kifeküdtek a históriás ponyvára melegedni, elbuktak a kólostorok hűsége elmélkedni és azontul belőlük táplálkozott a felvilágosodás, a tudomány, az érzés, a bűn és az erény, a sziv és a gyomor; egyeseket félistenné segítettek, másokat máglyára vittek s lassankint úgy nézett fel rájuk az ember, mint az orákulumra, mint a csodatevő erőre és ahogy babonás olaszok kiviszik a templomi faragott szentet és odaállítják a siető lávafolyam elé, hogy állítsa meg azt, — állt sokszor a nyomtatott betű a tömegindulatok, világinulatok lávája és izzó salakja elé és megállította azt.

Látom Gál papot Kassa tömlöcében. Oda vetették, mert valami mágikus csodaszóval dolgozott: hosszú kis pálcikái voltak öneki

Önkéntesek figyelmébe!

Aki egyéves önkéntes akar lenni, **Koros Sándornál** az egyenruháját és felszerelését **Debreczen, Széchenyi utca 34. sz. alatt** (csendőrségi lak-tanya) szerezze be. — Kívánatra költségvetés díjtalan

egy-egy betűbe hegyesedve, azok a pálcikák úgy táncoltak, ahogy Gál pap akarta és ő úgy akarta, hogy az aprózó tipegő után kissé meg rezegjen a föld és a hejehuja táncos lendülő karral az egeket kissé megfenyegesse.

Egyszóval babonás, boszorkányos volt a mesterség, mert ha büvészek meg is tehetik, hogy egy butéliából tizfélét öntsenek, de hogy egy ládácskából egyszer ezt, máskor azt szó nokolják ki mindig más orcával ugyanazon betűpálcikák, — az nincs egészen rendén — ezen egy kissé el lehet gondolkozni, de csak a tömlőben.

És a boszorkányos pálcák ott is mit cselekesznek? A sűrű ablakrácsok elé gyűjtik a népet, s szavakba sorakozva azt kiabálják ki az ablakon: minékünk a szabadság levegője kell, törjétek fel a rácsot.

Hasztalan ott minden porkoláb, a tömlőajtó megnyílik és Gál pap a csudás mester segítségével onnan kivonul.

Mint ahogy a köszörűsök járnak, indul Gál pap, hátán a kis nyomtató szekrényével és fasatujával, indul dél felé, amerre szabad szellők járnak s napsugaras ég alatt egy pász tor-királyság közepén fapalánkos városban nyílt lelkű nép tanyáz, — indul Debrecenbe.

Háromszázötven esztendővel volt ez ez előtt, akkor hozta, így hozta Gál pap a hátán a városi nyomdát.

Tömlőben született ez, azért is szerette azután mindig annyira a szabadságot. S úgy szedte hátára a kassai zendülésben ezt a legnagyobb kincsét Huszár Gál, mint ahogy apját hátán mentette ki Aeneás a trójai veszedelemből. — Könyvet lehetne, lehetett is, írni róla.

Nagy vasszörnyetegek! ezer csappal, — nyéllel dolgozó csodamasinák ott le a géptermében, hajtsátok földig a derakatokat az előtt a kis faládika előtt, melyet most rak le poros vállairól az érkező Huszár Gál, ez a kis ládika a tiösötök, ebben van a prédikátorok szava, a bibliák betűje, városbírák parancsa, ebben van a nagy fák kicsinyke magva, porszemek képében jövendők kövei, ebben a szekrényében jött meg már akkor, ami még most sem érkezett meg, az egyetem is.

Méliusz Péter fogadta akkor tárt karokkal, anyai karokkal s azt mondta: jöjj ide Város ennek az árvának te lész az apja és én, az Egyház lesz az anyja.

Ilyen szülők gondviselése alatt — hogyan maradt volna meg s hogyan nőtt volna nagygyá?

Nőtt és dolgozott. Sokasította a katekizmusokat, talentommal kereskedő áitatos férjakkal csinált prédikációs könyveket, a kereskedőknek és arrós népeknek megint nekikvalót, „szép históriákat” s minden egyebet a vásáros népnek, amihez tanácsos uraimék nagy veszedelmek közt hozták néha a sok bál papirosokat a szepesi papírmalmokból s bizony nyájasan szólt munkájáról még az erdélyi fejedelem dicséretes Hopmestere is.

Olyan is történt, hogy a betűkből golyót kellett önten, olyan idő is volt, hogy szédülták műhelyét s az utcára szórták árva betűit, a nyomtató utcai kis typográf műhelyben a derék sociusok azért megint csak ujra kezdtek a művek csinálását s páduai posztból való ruhájukban bizony egy sort ültek a papokkal, olyan épséges volt a megbecsültetésük. Volt rá eset, hogy ország dolgában kisegítettek hatalmas társukat s történt olyan is, — hogy mikor Debrecen volt a viharzó ország szíve és ide sereglettek a hazáért küzdők mindenfelől, — akkor a debreceni satuk átkiáltottak az erdélyi határbércen és megindultak a kolozsvári satuk és olombetűk és idejöttek hozzánk nemzeti szín szalagosan, hogy segítsenek a debreceni ólomkatonáknak.

Mikor azután idejöttek az erdélyi sajtók és betűkatonák, mit tettek a debreceniek. — Ők meg beállottak honvédeknek, igazi katonáknak, felcsaptak Bém seregébe tábori nyomdának s vele mentek.

És a véres síkon, tűzveszedelmek fénye mellett, Petőfivel együtt, az ő lángdalait szedve táncoló sorokba, ott küzdöttek a harci so-

rokban a debreceni satuk és ólomkatonák, ott is maradtak a síkon, mint a többi hősök.

El is akarták mindenáron adadni. Bécsből írták, hogy ennek így kell lenni, annyira szerették a várost, hogy érző szívvel megakarták szabadítani az ő terhétől. Hosszu sóhajtás után a város végre bele is egyezett. Talált vevőt és előállította. „Ki legyen a vevő, akinek eladod?” Kérdé a jó szívi hatalom.

„A vevő az Egyház volna”, felelte a város, ime megjelentek a rézmetsző diákok, kitanulták a typografusságot.

Vagyis az apa eladta volna a gyereket az anyjának. No már erről a vételről nem akart hallani a helytartó tanács sem, pedig majd — megszakadt a szíve Debrecenért.

S ime itt áll ma a nyomda, mint az élet erdejének hatalmas fája, mely 350 esztendőnek égvyrűjét viseli törzsén, és a végtelen idő láthatatlan szeméből sejtőden hullanak rá az ezüstös sugarak, részei a képzeleti koszorúnak, mely az ünnep fényében előttünk ma körülveszi őt.

Itt állanak körülötte az örömszülék a város és az egyház, itt állunk minden rendből, rangból valamennyien, akik e csodatevő mesterség misztikus hatalmát ismerjük és tiszteljük s itt áll az előttünk levő sorokban a testvéri kórus az egész országból és diszköveit a hatalmas testületeknek, melyek a szellem élet magasában hadakozva, Anteusi lábukat, az erőt keresőt, a nyomdák vastestéhez szoritják és tisztelik és imádják a világ ujjáteremtőjét, a diadalmas Betűt.

Üdvözlét mindeneknek erről a helyről, — megbízóim nevében! boldog vagyok, hogy én lehettem e nagy tiszteletadás innapi prédikátora s a nyomtatott betűről elmondhattam ezt a mai napra rendelt evangéliumot.

Csűrös Ferenc dr. előadása.

Nagy tetszéssel fogadta a gyönyörű beszédet a diszközgyűlés közönsége, amely sokáig éljenze és tapsolta Szávay Gyulát. Az innapi beszéd után Csűrös Ferenc dr. református főiskolai tanár, aki hatalmas munkában írta meg a jubileumra a debreceni városi nyomda történetét, ismertette e történetet. Kiemelte a nevezetes eseményeket s rámutatott azokra a körülményekre, a melyek befolyást gyakoroltak a nyomda történetére. A nyomda alapítója, Huszár Gál történetével kezdte ismertetését. Huszár Gál mint a sajtója miatt üldözött menekült, került Debrecenbe, ahol csakhamar elkészítette nyomtatásban Méliusz Juhász Péter első vallásos munkáját. 1561-ben volt ez.

Ez esztendővel kezdve a nyomda terjesztője lett a kulturának. Egymásután jelentek meg a munkák. Huszár Gál azután elkerült Debrecenből, de nyomdája itt maradt és ez volt alapja a ma is virágzó Debreceni Városi Nyomdának. Már Huszár Gál működése alatt is támogatta a város a nyomdát, eltávozása után pedig átvette azt s bérletbe adta ki, mint városi tulajdont. 1565-ig Török Mihály volt a bérleje a nyomdának, amely 1565-ben Hofhalter Ráfael, a világhírű nyomtató mester kezébe került, aki remek dolgokat állított elő. Sok küzdelem árán, a harcias idők nehéz körülményei között, sokszor a hatalom erőszakosságával szemben is sok áldozatkészséggel és kultúra szeretettel őrizte és tartotta fenn Debrecen városa a nyomdát, amelynek vezetői Komlós Pál, Hofhalter Rudolf, Csáktornyai János, Lipsai Rheda Pál a magyar nyomdaipar legszebb termékeit állították elő. A debreceni nyomdában készült Méliusz Péternek több kiváló egyházi munkája, Karoli Gáspár könyve, Verbőczy Tripartitumának magyar fordítása, Ilosvai Toldi Miklósa, az első debreceni naptár, Rákóczi Imádsága és Manifestuma. — Nagy állami szolgálatot tett a nyomda 1848. évben is, amikor annak egy részét Bem tábornok még a harcra is magával vitte. Itt jelent meg 1848-ban az első ujság, az Alföldi Hírlap.

Az élvezetes és nagyértékű előadást nagy figyelemmel hallgatta a közönség s annak befejeztével Csűrös Ferenc drt megtapsolta és megéljenezte.

Az üdvözlő beszédek.

Elsőnek Baltazár Dezső dr. püspök állott fel. Tolmácsolta a tisztántuli református egyházkerület üdvözlését s gyönyörű beszédben mutatott rá arra a viszonyra, amelyben a Debrecen városi nyomda és a református egyház egymással állott és áll ma is. Az egyház volt a szülője ennek az intézménynek, gyámolította, támogatta és most, amikor 350 éves fennállásának jubileumán az egyház üdvözlését hozza, teszi ezt nemcsak a tiszteletadásnak külső kifejezésével, hanem lélekből és bensőséggel. Köszönti és üdvözlöli a nemes várost, amelynek a sajtát és az egyházkerület háláját tolmácsolja és meghajtja az elismerés lobogóját a 350 éves nyomda előtt. Isten áldását kéri Debrecenre, a magyar kultúra e fényes központjára, a debreceni tanácsra, a város népére.

Hosszantartó, zajos éljenzéssel fogadta a közönség a püspök gyönyörű szavakban kifejezett üdvözlését, amely után Géresy Kálmán tankerületi főigazgató a Csokonai-kör és a Magyar Történelmi Társulat nevében mondott beszédet. Köszöntötte a város e kulturintézményét. Kifejezést adott amaz óhajlásának, hogy a városi nyomda termékeit őrizze meg a könyvtárban, vagy a múzeumban s hogy a nyomdát Debrecen városa ilyen fényes múlt után soha el ne adja, hanem azt mindig tartsa meg és fejlessze ki.

A debreceni református kollégium nevében Ferenczy Gyula dr. akadémiai igazgató beszélt igen szépen s rámutatott a városi nyomda és a debreceni öskollégium között mindig fennállott és ma is fennálló kapcsolatra.

Lóky Béla dr. igazgató a debreceni kegyes tanítórend, Materny Lajos főesperes a debreceni ágostai hitvallásu evangélikus egyház nevében mondott elismerő üdvözlő szavakat.

Szóltak még Láng József a Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége, Szabó Dezső az Atheneum, Kohl Ferenc a Stephaneum nyomda, Lenkei Zsigmond a Magyar Ujságkiadók Országos Szövetségének és az Ujságkiadók Otthona nevében s mindannyian meleg üdvözlőket, elismerésüket tolmácsolták.

Kovács József polgármester, a diszközgyűlés elnöke ezután pár szóval berekesztette az innapi gyűlést és megköszönte a közönségnek azt a meleg érdeklődését, a mellyel a nyomda ünnepén részt vett.

A Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetségének gyűlése.

A diszközgyűlés után Láng József nagyváradi nyomdatulajdonos, a Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetségének elnöke nyitotta meg az igazgató-választmány ülését. Szép megnyitó beszédében üdvözlölte a megjelent tagokat, akik teljes számban jelentek meg a gyűlésen.

A megnyitó beszéd után Valkó Jenő titkár, pécsi nyomdatulajdonos olvasta föl az elnöki jelentést, amelyet a gyűlés egyhanguan tudomásul vett.

Láng Lajos ekkor indítványt tett, hogy az idén ne tartsák meg a közgyűlést, hanem várják meg, míg az új alapszabályok leérkeznek. Akkor azután kibővítve a szövetség debreceni kerületével együtt tartsák meg a közgyűlést.

Klein Samu miskolci nyomdatulajdonos arra figyelmezteti a gyűlést, hogy a közgyűlést a régi alapszabályok szerint kell megtartani.

Láng Lajos elnök fölvilágosító szavai után elfogadta a gyűlés az elnöki indítványt.

Reichmann

harisnya különlegességeit tekintse meg! — Női flór harisnya 90 fill.-től, ajour 95 fill.-től, selyem különlegességek. Gyermekek patent és flór harisnyákban nagy választék. Piacz-u. 85. Royal szállodával szemben

1911/291 24. oldal.
Városi Könyvtár

DEBRECENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

Elintézték a sorrendbe fölvetett szakkérdéseket, mire az elnök megemlékezett a Debreceni Városi Nyomda jubileumáról. Köszönetet mond a tanácsnak a meghívásért s a szíves vendéglátásért és azért, hogy átengedte a termet. Majd megkéri a tanácsot arra, hogy Csűrös Ferenc dr. művének kivonatát engedje át, hogy azt a Nyomdaipar című szaklapban is közzétegyék.
Miután a gyűlés jegyzőkönyvbe iktatta a tanácscsal szemben köszönetét, Hoffmann Sándor debreceni nyomdatulajdonos az Országos Szövetségnek mond köszönetet, hogy igazgató-választmányi ülését Debrecenben tartotta meg.

A debreceni kerület megalakítása.

Az igazgató-választmányi ülés befejezte után következett a Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége debreceni kerületének megalakítása.
Láng József elnök rámutatott a kerület megalakításának szükségességére és fölhívta a nyomdatulajdonosokat, hogy a megalakulást mondják ki és válasszák meg a tisztikart.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után ki is mondták a megalakulást. A kerületbe a debreceni, érmihályfalvai, hajduböszörményi, hajdudorogi, hajdunánási, hajduszoboszlói, karcagi, kabai, nagykállói, nyíregyházi és püspökladányi nyomdatulajdonosok tartoznak.

A tisztviselők választását is nyomban megtartották. Egyhangú lelkesedéssel elnökké Hoffmann Sándor debreceni nyomdatulajdonost, jegyzővé Liebermann Gézát, pénztárossá Mihály Sámuel választották meg.

Hoffmann Sándor elnök az új tisztikar nevében megköszönte a megnyilatkozott bizalmat s fölhívta a nyomdatulajdonosokat, hogy csatlakozzanak mindannyian a kerülethez, mert csak úgy lesz az erős, ha minél többen vannak abban benn.

Az ünnepi banquet.

Déli egy óraker vette kezdetét az ünnepi banquet az Arany Bika dísztermében. Szépen disztelt asztalok fogadták itt a nagy számú vendégsereget, amelynek soraiban az ország minden részéből összegyűlt nyomdatulajdonosokon kívül ott láttuk a városi közélet kiválóságainak igen nagy számát. Az asztalfőn Kovács József polgármester ült, tőle jobbra foglaltak helyet: Baltazár Dezső dr. püspök K. Tóth Kálmán ref. lelkész, Kovács Gyula alispán, Tüdös János dr. orsz. képviselő, Kernhoffer József kir. tanácsos, Balogh Ferenc dr. és Csiky Lajos főiskolai tanárok Csóka Samu városi tanácsnok, Rostás István főkapitány; a polgármestertől balra ültek: Szávay Gyula kereskedelmi- és iparkamarai titkár, Bakonyi Samu dr. orsz. képviselő, Ferenczy Gyula dr. főiskolai rektor, Csűrös Ferenc dr. főgimnáziumi tanár, K. Tóth Mihály dr. városi kulturatanácsnok, Láng József nyomdatulajdonos (Nagyvárad), Gulvás István dr. főgimnáziumi tanár, P. Nagy Zoltán zenekonzervatórium igazgató, Márk Endre udvari tanácsos, Tóth Lajos dr., Tegze Gyula dr., Tóth Károly dr. főiskolai tanárok. Domahidy Elemér főispán is megjelent az ünnepi társaság soraiban, de csakhamar eltávozott, mert a nagyváradai püspök tiszteletére adott ebédre kellett sietni. — Az ünnepi lakoma menüje ez volt:

- Szárnyas ragout
- Fogas remoulade és Tok tartár mártással
- Vesepecsenye vad módra pástétommal
- Kapjan- és kacsasültek saláták és kompotokkal
- Almás és krémes szeletek
- Jardinetto
- Fagyaltok
- Kávé

Borok:
Asztali fehér
Mi borunk
Egri vörös cabinet
Ásványvizek.

Az első felköszöntőt Kovács József polgármester mondta. A mi nyomdánk, — ugymond — amely most háromszázötven éves fennállását ünnepli, van egy felügyelő bizottsága. Ez adta nekem a megbízást, hogy üdvözöljem ezt a díszes társaságot s én örömmel vállaltam a megbízást. Amivel most mi dicsekedhetünk, azt ékes nyelven beszéli el a nyomdánkról írott hatalmas kötet. Ezt a könyvet ajánlom igen tisztelt vendégeinknek szíves figyelmükbe s kívánom nekik, hogy kellemesen érezzék magukat a mi körünkben. — (Éljenés, taps.)

Baltazár Dezső dr. püspök volt a következő szónok. Kissé feszélyezve érzem magam, — így kezdte beszédét — hogy ebben a díszes, illusztris társaságban mindiárt itt az elsők között szólalok fel, de a testvéri viszony jogcime — úgy hiszem — indokoltá teszi felszólalásom itteni státusát. A tisztántuli református egyházkerület és benne a debreceni református egyház között egyfelől s Debrecen szabad királyi város között másfelől éppen egy negyedfélszázados a testvéri viszony. — amint negyedfélszázados a most ünneplő kulturintézmény élete. Ezt a testvéri viszonyt rapszódikus gyorsasággal teremtette meg és változatlan egyöntetűségben tartotta fenn az a rokonság, amely Debrecen város geográfiai és etnográfiai jellege és a magyar református egyház lelki természete között határozottan fölismerhető — Debrecen nyílt városnak épült s az is maradt. A nagy magyar alföld szabad szellője csöködosta körül, ellenség járta-dulta és a pusztításra a debreceni polgárság végtelen türelme s a délibábos róna gazdag reménysége felelt. A nyíltság, a szabadság, a türes, a szenvedés és a reménység gazdagsága — ez a magyar református egyház lélektana. Megvan tehát a magyarázata annak, mért adom én és mért adjuk mi, a debreceni református egyház, egész lelkiunket bele ebbe a mai ünnepbe. És megvan a magyarázata annak a szellemnek, melyben e hatalmas municipium érdemekben gazdag, jó és igazságos, hős és buzgósságos polgármestere felé fordulok és üritem az ő boldogságáért, eredményes és hosszú polgármesterségéért ezt a poharat.

Lelkes, meg-megújuló élienés és taps követte a püspök gyönyörű tósztiát s az ünnepi társaságnak csaknem minden tagja oda sietett Baltazár Dezsőhöz és Kovács József polgármesterhez, hogy üdvözöljék őket.

K. Tóth Mihály dr. kulturatanácsnok azt a körülményt emelte ki, hogy a magyarországi nyomdák közül egyedül a mi nyomdánk tekinthet vissza háromszázötven éves multra. Az évszázadokon átélte veszélyek megedzeték a nyomda erejét s az büszkén, hiven szolgálta és szolgálja a magyar kulturát. Ezt egyedül annak a szellemnek köszönhetjük, — amely elődeinket, a prédikátorokat a tudós férfiakat s a nyomda vezetését illemelte. Az emlékezés, melylyel a multnak adózunk, biztosíték a jövőre, hogy a vállalat nem lesz szellemi táplálék nélkül. Élteti a nyomda szellemi munkáit és a technikai munkáit, akik a holt betűket életre tudják kelteni és kívánja, hogy hazafias működésüket a legényesebb siker koronázza meg. (Éljenés.)

Tüdös János dr. orsz. képviselő volt a következő szónok. Debrecenről el van terjedve a hír, hogy nagy vagyona s nagy szellemi kincsei vannak, de ha azt kérdeznék valaki, hogy ezeket az anyagi és szellemi erőket élvezi-e az egész város társadalma, szóló aligha adhatna igenlő feleletet. Pedig ezek az erők azt a hivatást jelölik meg Debrecen számára, hogy a magyar faj kulturájának megadja azt a szint és zamatot, mely az igazi magyarsággal együtt jár s amely a magyarság helyét és pozícióját a nemzetközi viszonylatban biztosítani képes. Ennek a hivatásnak betöltésére a debreceni egyetemen látia az eszközt. A

város polgársága eme hő óhájának mielőbbi teljesedésére üríti poharát.

K. Tóth Kálmán református lelkész Csűrös Ferenc dr.-t, a városi nyomda történetének íróját és Szávay Gyulát, mint a magyar irodalom kitünőségét köszöntötte fel. Ferenczy Gyula dr. főiskolai rektor utalt azokra az üdvözlő táviratokra, amelyek a nyomdászág ősi bölcsőjéből: Mainzból és Budapestről a sajtó munkásai részéről érkeztek s annak a reményének adott kifejezést, hogy a város tudni fogja a kötelességét, amikor a hírlapírókat érintő kérelmet fogja tárgyalni. Azután arról a viszonyról beszélt, amely a főiskola és a nyomda között a letelt negyedfélszázadon át fennállott. Erős a hite, hogy a multak hagyományain fölbuzdulva a város polgársága tovább fog munkálkodni a magyar kultúra érdekében. — Kner Izidor nyomdatulajdonos (Gyoma) nagy tetszéssel fogadott tósztiában a városi nyomda fölvirágzásáért üritett poharat. — Láng József nyomdatulajdonos (Nagyvárad) a vidéki nyomdászok üdvözlését tolmácsolván, Kovács József polgármestert köszöntötte fel. — Gulvás István dr. főgimnáziumi tanár a városi nyomda vezetőjét, Keresztesi Istvánt éltette, mint akinek szakértelme és fáradhatatlansága biztos záloga a nyomda fölvirágzásának.

A tósztok sorát Szávay Gyula rekesztette be, aki figyelem közben így beszélt:

— Szép harangszavával, zengő meleg harangszavával azt mondta itt a reformátusok ifju püspöke, hogy az ő egyházkerülete lelkiéletében hasonlít a délibábos szabad, nyíltlelkű rónához, melynek fővárosa Debrecen. Abban különbözik szerintem mégis tőle, hogy míg e róna délibábjá képzelt viszonyokat vizeket és ligeteket hordoz, addig a reformátusok ifju püspökének egyénisége, lelkilete valóságos virágos szépségekkel tele s az a meleg haranghang a szív nelegéből táplálkozik. Egyéniségéből, már mielőtt közénk jött, varázsszó hírek szárnyaltak ide, hogy lelke szívesen keresi a szociális mélységeket, igazságok, jószágok demokratikus rétegeit s talán nemcsak püspöki széke őstradícióját, de hajlamának ősrányát is követte, mikor mint az írók, újságírók egyike idevonzódott a nyomda ünnepéhez s ezzel megadta, hogy amikor a város két dísztermében terítették, nemcsak amott, de itt is püspök ül a főhelyen. (Élteti őt.)

Viharos tetszésnyilvánításokkal fogadták Szávay tósztiát, amely egyszersmind az ünnepi banquet záró fejezete volt.

A kormány távirata.

Az ebéden Könyves Tóth Mihály dr. kulturatanácsnok bejelentette, hogy a kormány is érdeklődött a nyomda jubileuma iránt és fölolvasta a kormánytól érkezett táviratot, amely a következő:

Debrecen városi könyvnyomda jubilaris ünnepségén a miniszterium ezen intézmény iránti érdeklődésének kifejezést ad. Táviratot küldtek még az Otthon Írók és Hírlapírók Köre, a mainzi Gutenberg-egyesület, a budapesti szakegyesületek, a budapesti szakvállalatok.

Délután a banketről a vendégek átvonultak a Debreceni Városi Nyomda helyiségeibe, megtekintették azokat és a berendezést és teljes megelégedését és elismerését fejezte ki a látottak felett.

Este a Dobos-pavillonban lakoma volt, amelyen a vendégek mind résztvettek.

KÖZOKTATÁS.

A református iskolaszék ülése. A debreceni református egyház iskolaszéke e hó 21-én délután 4 óraker az egyház tanácstermében ülést tart, melynek tárgyai: Jelentés az iskolai év megnyitásáról, a vallástanításról stb. A tégláskerti tanítói állások, Dávid M. és Kiss L. tanítók ügye. Új tanítónői állás betöltéséről intézkedés. Folyó ügyek.

Valódi angol és hazai gyártmányu gyapjuszövet ajándékokat legnagyobb választékban, szigoru szabott árak mellett szerezhetjük be posztó nagykereskedőnél, **Debrecen, Kossuth-utca 1 sz. alatt.** Weisz Adolf
:-: Első Debreceni Takarékpénztár ujonnan épült palotájában. :-:

Az új vármegyeháza alapkő-okmánya.

Czeglédy főügyész emlékirata

Hajdúvármegye székházépítő bizottsága ma délelőtt tartott ülésén elfogadta azt az okiratot, amelyet a vármegye új székház alapjában fognak elhelyezni. A hatalmas emlékiratot Czeglédy Mihály dr. főügyész készítette. Abból közöljük itt a következő részt, amely Hajdúvármegye keletkezésének történetéről szól:

Bocskai István nagy fejedelmünk, midőn a korponai országgyűlés végzése szerint az általa vezetett szabadságharcot a bécsi béke megkötésével jó eredménnyel befejezettnek tekintette, vitéz katonái közül a szabad hajdukat, ezek közül azokat, akik mint gyalogos katonák harcoltak, 9254-et Korponán 1605. december hó elsején kelt adomány és szabadságlevéllel a Szabolcsvármegyében fekvő és a fejedelem tokaji várához tartozó saját tulajdonát képező Kálló egész város, Nánás, Dorogh és Varjas pusztai birtokai, továbbá Hadház, Vámospércs, Sima és Vid részirtokbeli jószágaira betelepítvén, ezen jószágait nékiek és mindkét nemű örökösöknek a nemeseket megillető jogokkal és kiváltságokkal, valamint a kötelezettségekkel is örökre adományozta. — Azon hajdu-katonáit pedig, kik mint lovasok vettek részt az általa vezetett szabadságharcban, szintén Szabolcsvármegyében fekvő és a fejedelem saját tulajdonát képező Szoboszló faluban levő teljes és egész birtokrészein, Kassán 1606. évi szeptember hó 2-án kelt adomány és szabadságlevéllel letelepítvén, nekik és mindkét nemű utódaiknak ezen birtokait nem csekély megillető jogokkal és kiváltságokkal örökre adományozta, de azon kötelezettséggel, hogy a fejedelem vagy fejedelmi utódai hívó szavára más adományos nemesek módjára jó lovakkal és hadi felszerelésekkel kellően felszerelve, a haza és szabadság védelmében hűségesen szolgálni kötelesek lesznek.

A Kálló városába telepített hajduk a köztük és a kállói várórság közt támadt viszálykodások folytán békességben nem maradhattak. Báthory Gábor fejedelem Várad várában 1609. szeptember 13-án kelt csere és adomány levelével Böszörmény várost és Prod falut, mint saját tulajdonát képező birtokát csere és vegyes adomány címen százezer forint fizetés mellett a kállói hajduknak adományozta, ugyanazon jogokkal, kiváltságokkal és kötelezettségekkel, mint a milyenekkel Kállót birták. A hajduvitézék ezen letelepítése által tulajdonképpen hat város keletkezett és pedig Bocskay István első adományából Dorog, Hadház, Nánás és Vámospércs, második adományából Szoboszló és Báthory Gábor csereadományából Böszörmény, mert a többi adományozott részirtokok ezen városok határába olvadtak be.

Ezen hat városba letelepedett hajduk a maguk katonai szervezetük mellett egymástól is teljesen elkülönített életet éltek, közösség köztük csak abban volt, hogy szükség esetére a maguk kiváltságainak, szabadalmainak, nemkülönben a haza és szabadság védelmére közösen és együttesen szálltak harcba. Mindegyik város lakosságának, helyesebben mondva, katonaságának megvolt a vezetőjük, a századosok, időhadnagyok és hadnagyok személyében, akiknek vezetésük alatt indultak a harcba és választották meg a kapitányt.

Ez az elkülönítés az 1669. évben akként lett átváltoztatva, hogy a hajduk belátván hogy érdekösségüket jobban szolgálhatják együtt, mint elkülönítve, közös tancsozások tartottak, hol egyik, hol másik városban, amelyből mintegy önmagától fejlődött ki a kerületi szervezet, amelynek mint

legnépesebb hely, székhelye Böszörmény lett. A hat hajduváros kerületi szervezetében intézte az egyes városokat és az összeget érdeklő ügyeket és mint a nemes szabad hat hajduváros önálló igazgatási kerülete országos törvényeink által is elismertette. A hajdukerület sok megpróbáltatás és küzdelem mellett is fenn tudta tartani önállóságát, különösen a Szabolcsvármegye részéről meg-megújuló támadásokkal kellett küzdenie, mert a nemes vármegye állandó törekvése volt a hajdukerületet kebelébe olvasztani.

Az az igazgatási szervezet, amely a viszonyok által indokolva, mintegy önmagától fejlődött ki és állt fenn századokon át, eltartott az 1876. XXXIII. törvénycikk életbeléptéig és a hat hajduváros ezen szervezetében Hajdukerület elnevezéssel a vármegyékkel teljesen egyenlő önálló törvényhatósági életet élt, mint nemesek összesége, követei által vett részt az országgyűlés rendi tábláján, a nemesi felkelésekhez katonát állított, közadót nem fizetett, hanem csak szubszidiummal járult az országos katonai terhekhez, a végrehajtói hatalmat választott tisztviselői által önmaga gyakorolta.

Az 1876. évi XXXIII. és az 1877. évi I. törvénycikk a vármegyék területét szabályozván, a Hajdukerületen azt a változtatást tette, hogy azt névszerint is átszervezte vármegyének azáltal, hogy a hat hajduvárosához csatoltatván Biharvármegyéből Kaba, Mikepércs és Sámson, Szabolcsvármegyéből pedig Csege, Balmazújváros, Téglás, Egyek, Nádudvar, Püspökladány, Szóvát, Tetétlen és Földes községeket, végre Debrecen város területéből Alsó és Felső Józsa kertközségeket, Hajdúvármegye elnevezéssel mint országos törvényhatóságot szervezte, e szerint a hat hajduváros területéből Hajdúvármegye lett és 1876. szeptember hó 4. napjától kezdve a változott viszonyoknak megfelelően és a hivatkozott törvény rendelkezéséből a megváltozott igazgatási szervezet székhelye Hajdúböszörményből Debrecenbe helyeztetett át. A szék hely megállapítása körül, mielőtt a törvényhozás ebben véglegesen határozott volna, erős küzdelem folyt egyrészt a hajduvárosok, másrészt a területben vármegyei szervezetében csatolt községek között, a mely utóbbiakhoz csatlakozott, Debrecen városa is, mert a hajduvárosok ragaszkodtak ahhoz, hogy a székhely továbbra is Böszörményben maradjon, ami által nemcsak a történelmi fejlődés örök igazságának hódoltak, hanem eképen találtak méltóbban kifejezésre juttatva azt külsőleg is, hogy Hajdúvármegye tulajdonképpen nem más és semmi esetre sem új törvényhatóság, hanem csak a néhány község hozzácsatolásával megnövekedett Hajdukerület. A másik részen állók legfőbb indoka a célszerűség volt, hogy Debrecen város központi fekvése által jobban megközelíthető, mint Böszörmény és a székhely megállapítása körül felmerült ezen vitás kérdés eldöntésére nagy sullyal hatott közre az, hogy Debrecen város a vármegye székházául önként, minden pénzbeli ellenérték kikötése nélkül az eddig szállodai célkra használt Fehérlő vendéglőt felajánlotta, kimondván, hogy a székházat Hajdúvármegyének átadott ingatlan tulajdonjoggal mindaddig Hajdúvármegyét illeti, míg székhelye Debrecen lesz, ha pedig a vármegye székhelye Debrecenből bármely okból más helyre helyeztetnék át, az átadott ingatlan akkori állapotában Debrecen városra viszaszall.

Az emlékirat ezután elmondja az átadási jog forrásait, végül hosszasan ismerteti az új székházépítés ügyét, a megyebizottsági tagok, a tisztikar és a székházépítő bizottság tagjainak nevét. Az okiratot Kovács Gyula alispán és az építési bizottság tagjai írták alá.

Széchenyi püspök Debrecenben.

Kétezer gyermek bérmlása. — Ünnepi ebéd a Royalban.

A felekezeti békének és megértésnek színes bizonyítékai vonultak fel Debrecen városában abból az alkalomból, hogy Széchenyi gróf megyei püspök, a nagyváradi egyházmegye ujjonnan kinevezett főpásztor, éppen a „Kálvinista Rómát” választotta ki, hogy itt elsőnek mutakozzék be.

Ezzel híveinek ama balhítét akarta egyrészt eloszlatni, hogy a debreceni róm. kat. egyház a püspökségnek mostoha gyermeke lenne, másrészt bizonyosságot tenni jött türelmének és bölcs belátásának, melyvel az egyházzal kívül álló felekezetek életét és fejlődését nézi. Ezért volt fogadtatása benső és jelentőségteljes, munkáját pedig figyelemmel és rokonszenvvel kíséri, ennek a városnak minden árnyalata.

Vasárnap a püspök mintegy 2000 gyermeket részesített a bérmlás szentségében, — mely reggel kilenc órától kezdve, a déli órákig tartott.

Délután fél két óraker Gróf Ferenc kanonok-plébános tiszteletére, mintegy 200 terítékű bankettet adott, melyen Domahidy Elemér főispánnal élén a város társadalmának előkelőségei katonai és egyházi notabilitásai vettek részt.

Félkettő előtt néhány perccel érkezett a püspök Gróf Ferenc plébános társaságában a Royal szállodába, ahol a banket lefolyt. Zúgó éljenzés fogadta. Sorra bemutatták neki a meghívott hatóságok és testületek képviselőit, majd megkezdődött az ünnepi ebéd.

A menü a következő fogásokból állott:

- Csirké ragou leves
- Tok tartárral
- Epigram körözve
- Vanília és csokoládé
- pudding sató
- Sültek
- Pulyka és kappan
- Saláták és kompótok
- Parfait
- Gardinet
- Kávé, likör
- Borok
- Saját termésű asztali
- Muzsai hegyaljai
- Carbanet vörös
- Törley Casinó
- Ásványvizek:

Ebédnél Rácz Károly és fia debreceni zenekara játszott vig és komoly dalokat. — Az első felköszöntőt a házigazda mondta Széchenyi Miklós püspökre.

— Nagyméltóságu és főtisztelendő Gróf Püspök! Kegyelmes főurunk! Évezredekkel ezelőtt, mikor a hit melegebb, az erény ékebb és a megélhetés könnyebb volt, azt mondta egy bölcs férfiú: Küzdelem az ember élete e földön. Vajjon most, mikor a hit veszendő, az erény virága hervadó, a megélhetés ónsúlylyal nehezedik reánk, mit mondana most?! Most mondaná csak igazán: Küzdelem az ember élete e földön.

Azért mindenkit elfog e percben a hála és szeretet érzete Kegyelmességed látogatása alkalmából, aki segítségére sietett embertársainak és nemcsak vigaszt, de megerősítést is nyújtott, amikor majdnem 2000 híve részére adta a bérmlás mennyei áldását.

Mikor pedig látjuk hogy elsőnek tüntette ki megjelenésével a debreceni róm. kath. egyházat, a hitközség mélységű háláját kell tolmácsoljuk e percben.

Emelem poharamat Nagyméltóságod jóléte és boldogságára s kérem az Istent, hogy kegyelme és bősége áradjon fennkölt munkásságára és egyházmegyéje örömeire sokáig éltesse! (Éljenzés és taps.)

Széchenyi Miklós gróf püspök a következőkben válaszolt:

— Mikor először jelenek itt meg, hogy az

Legjobb a Békési Róza „Csont” szappana

Isteni gondviselés kegyelméből kiszolgáljam a bérmlás szentségét, óhajtom, hogy ez az egyházközösség a szentlélek malasztában meg erősödjék.

Örömmel vállalkoztam, e küldetésre, — mert már gyermekkorom óta nagy tisztelettel viseltetem e szinmagyar, fejlődésképes és nagyratörő város közönsége iránt.

Igazi ragaszkodással növekedett e szimpáthiám, a fogadtatásom bensősége folytán.

Ez alkalommal, mikor szerencsém van megismerni az itt megjelent közéleti és társadalmi előkelőségeket, azok készségét és előzékenységét: örömmel látom mint becsülik valláskülönbség nélkül azt az egyházat, melynek a püspök az első feje. Debrecenre emelem poharamat. Erre a szép, erős, magyar városra s kívánom, hogy az fejlődjék és virágozzék!

Szavait hosszan tartó lelkes élienzés követte, mely csak akkor csendesedett el, mikor Domahidy Elemér, főispán emelkedett szólásra.

— Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, — vezette be szavait — hogy a mi működésünk lényege, mikép a vallási béke állandóan megőriztessék, teljes sikerrel járt ebben a városban.

Az a körülmény, hogy a felekezetek minden ága képviselve van itt, feligósít bennünket annak konstataálására, hogy itt a felekezeti béke oly mérvű, hogy mintaképe lehet ennek az országnak.

Mikor Nagyméltóságod átlépte városunk határát, már megnyerte a mi szívünket, mert meggyőződünk, hogy azoknak az eszméknek szószólója, amiknek mi is hivei vagyunk.

Megköszönöm a liberális magyar főpáosztornak, Debrecen város és Haiduvármegye közönsége nevében azt a megtisztelő látogatást, melylyel itt üdvözölni szerencsések vagyunk és kérem, hogy a kulturális munka és haladás útján erősítse meg azt a kapcsolatot, mely az egyházat és az életet összekapcsolja. Mert ha nem itt lakik is, de ez a város is abban az egyházmegyében van, melynek Nagyméltóságod a felkent püspöke. — (Nagy tettség és élienzés.)

Még Medgyaszay Miklós tanácsnok a város nevében, Materny Lajos, ág. hitv. evang. főesperes egyháza, Lencz Géza theológiai tanár a főiskola, Szele György a debreceni ref. egyház és Papp János görög kath. esperes egyháza nevében mondtak hatásos beszédeket.

Azután Széchényi Miklós gróf a Rákóczi-induló hangjai mellett kivonult a teremből s a délután 5 órai vonattal hazatért székelyére Nagyváradra.

Barátkozás a vasuton.

Ötszáz koronás lopás.

A magyar ember, amely tartózkodó a napi életben, épp oly barátkozó természetű lesz, ha utazik. Ezért a csalók, zsebmetszők és más csirkefogók most már áttették működési területüket a robogó masinára, a vasuti kupéba.

Egy ilyen ismeretség kellemes perccit bánta meg keservesen egy közlékeny almakereskedő, aki míg üzleti ügyeibe avatta be utitársát, nem sejtette, hogy később csak begombolt kabáttal beszélgethet evvel a megnyerő modoru és sok jó tanácsccsal szolgáló utitársával.

Király Mihálynak hívják a mi emberünket, aki még a mult hét szerdáján nagyobb mennyiségű almát és más gyümölcsöt szállított Szilagyballából a debreceni piacra. Sármaságon felszállt a vonatra, melyen utazott egy iparos kinézésű ember, a ki beszédbe ereszkedett vele, majd tanácsokkal látta el. A jó modoru, urias külsejű, szimpatikus ember megtetszett az almakereskedőnek s megígérték egymásnak, hogy még találkozni fognak azidő alatt, amíg Király Debrecenben lesz.

Ezután az ismeretlen ismerős Mihályfalván szállt, míg emberünk árujával Debrecenbe érkezett.

Jól folyt a vásár s hamarosan hire kelt

a ballai almának. Egyre kevesebb lett a raktár s jobban dagadt a kereskedő bugyellárisa. Az ismeretlen sem feledkezett meg ígéretéről s szorgalmasan meglátogatta vasuton szerzett barátját. Majdnem mindennap érdeklődött az almák sorsa iránt, mennyi kelt már el és mennyi marad még eladni való. Szombaton pedig megduplázódott figyelme s kétszer is megfordult az almakereskedőnél, aki örömmel ujságolta, hogy a raktár fogyatékán van.

Utólszor szombaton este járt ott s Király Mihály uram örömmel ujságolta, hogy már 500 korona van a tárcájában. De a mellényét, melynek belső zsebében volt elhelyezve a börből való kézi takarékpénztár, elfelejtette begombolni s így nem csoda, ha lába kelhetett a pénznek a tárcával együtt. Hogy eltűnt, már csak akkor vette észre, a mikor ismeretlen barátja elutazott, valószínűleg más irányban, mint ahol első ízben találkoztak.

Igy nem maradt más hátra, feljelentést tett a rendőrségen, ahol most kutatják a sármaság—mihályfalvai vasuti ismeretség egyik szereplőjét.

Véres forrongás Bécsben.

Utcái harc az argentinai husért.

Vasárnap délben a császárváros népe veszedelmes, fenyegető forrongásban tört ki, amelynek egy halottja s igen sok súlyos sebesülte van. A forrongás egy népgyűlésen kezdődött és fiatal suhancok voltak az okozói, akik valóságos harcot provokáltak.

A népgyűlést azért hívták össze, hogy tüntessenek a kormány ellen, amely a magyar kormánnyal szemben nem tudta kivívni, hogy újabb argentinai huszállományt kaphasson Bécs városa. — A népgyűlésen mintegy 40000 ember vett részt. Annak befejezte után azonban a tömeg, amelynek csak kisrésze volt szervezett munkás, nem oszlott el, hanem a Hofburg elé és az Ottakringre s Ringstrassera nyomult s kövekkel, botokkal mindent összetört. A rendőrség, a mely nem számított arra, hogy a tüntetés így elfajul, tehetetlennek bizonyult és így magyar és cseh ezredeket kellett kivonultatni. Négy zászlóalj gyalogság és hat század lovasság vonult a lázongó tömeg ellen, a mely beverte az ablakokat, megállította és felgyújtotta a villamos kocsikat és barrikádok mögül dobált a rendőrségre.

Az ottakringi előljárosági épület előtt történt meg a halálos végű összetűzés. A tömeg téglá és kődarabokkal dobálta az oda-rendelt katonaságot, amelynek soraiból több legény és vezénylő hadnagy is megsebesült. Erre a hadnagy, hogy megijessze a tömeget, kiadta a vezényszót:

— Ladet!

Töltés közben egy altiszt s több legény fegyvere véletlenségből elsült. A golyók ugyan nem találtak, de a lövéseket rosszul sikerült sortűznek lehetett tartani. Annak is tartották a tér másik oldalán, a hol a század másik része egy zászlós vezénylete alatt az üres telket tartotta megszállva. A zászlós félreértette a helyzetet és szintén töltött katonáival, majd sortűzet vezényelt.

Egy pillanat alatt történt az egész, és a másik percben már jajgató, ordító sebesültek feküdtek az utcán, akik pedig épen maradtak, hanyatt-homlok tolokodtak a mellék-utcákba. Körülbelül 40 ember maradt fekvé az utcán, a rendőrök, mentők, sőt maguk a katonák siettek hozzájuk, hogy fölszedjék őket a földről. A katonaság másik része pedig most már szuronyt szegezve hajszolta a tüntetőket.

Alig néhány perccel a sortűz után az egyik mellékutcából újabb katonai csapatok bukkantak fel. Ezek is szuronyt szegezve hajszolták a tüntetőket, a kik ilvenformán két tűz közé kerültek. Itt esett el a tüntetés első halottja, Prötzenberger Ottó nevű 24 éves munkás.

A nagy zajban nem hallotta, amint az altiszt zúrikk-öt kiáltott rá. A következő pillanatban a bajonett már az oldalában volt. A

szerencsétlen fiatal ember jajveszékelve a közeli munkás-otthonba futott. Itt összerogyott és néhány perc múlva meghalt.

A zavargás egész estig tartott s a katonaság több ízben rohammal tisztította meg az utcákat. A rendőrség figyelmeztetést adott ki, amely szerint ha a tüntetések megismétlődnek, kihirdetik az ostromállapotot.

Bécs utcái a rombolás borzasztó képét mutatják.

A politika eseményei.

A miniszterelnök a királynál.

Több mint két hónap óta nem volt Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök királyi kihallgatáson. Érthető tehát, hogy ugy a bécsi, mint a budapesti politikai körökben nagy érdeklődéssel néznek Khuen mai audienciája elé. A miniszterelnök hédervári birtokáról Győrön keresztül vasárnap éjjel féltizenkettőkor Skeletz Iván báró miniszteri tanácsos kíséretében Bécsbe érkezett és a Magyar Házban szállott meg. Reggel kilenc órakor fogadta a felség személye körüli miniszterium referenseit, azután átváltkozódott, tizenegy órakor a Hofburgban kihallgatáson jelent meg a király előtt.

Bécsből táviratozzák a Budapesti Tudósítónak: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök mai legfelsőbb kihallgatásáról a Budapesti Tudósítóval irányadó helyről a következőket közlik.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, akinek június vége óta nem volt alkalma, hogy ő felsége előtt megjelenjék, mai kihallgatásán beható és alapos jelentést tett a magyarországi politikai eseményekről, amelyek a közelmúltban történtek, valamint a legközelebbi jövőben várható politikai eseményekről. A király a miniszterelnök előterjesztését kegyesen tudomásul vette és a miniszterelnököt rendkívül kegyesen bocsátotta el.

Délután Khuen Héderváry Károly gróf meglátogatta Aehrenthal külügyminisztert. — majd Gautsch báró miniszterelnököt, akikkel hosszasan tanácskozott.

Délután négy órakor visszautazott Budapestre.

Vasvármegye törvényhatósági bizottsága ma tartotta meg rendes közgyűlését, a melyen 180 szavazattal 11 ellenében kimondták, hogy a verseci átiratot pártolják, az obstrukciót elítélik s föllirnak ilyen értelemben a képviselőházhoz.

Színház és művészet.

A színház új bérlői. A bérlet mai, negyedik napján a következők váltották ki bérletüket: Tóth Sándor, Gyarmathy Istvánné, Miskolczv Lajos, Tüdös János dr., Deutsch Lajos, Glück Márton, Kemény Béla, Klimó Ágoston, Vadász Ferenc, ifi. Schvarcz Vilmos, Kovács József, Németh Dezső, Balkányi Miklós dr., Szikszay Lajos, Löfkovits Artur, Gaizágó Béla dr., Markovits Ilonka, Hutflesz Kázmér, Márk Endre, Hódy Béla dr., Kulin Imre, Beckert Manó, Moskovits Miksa dr., Aczél Géza, Nagy Jakab, Lichtblau Albert, Rickl Antal, özv. Veress Sándorné, David Zoltán, Sztraka Péter, Mihalovits Jenő, Mandel Zsigmond, özv. Komlóssy Arturné, Lehmann László, Gelbmann Albertné, Eröss Sándor, Ungváry József, Tatay Zoltán dr., Bodnár György, Fejér Ferenc dr., Hütter Károlyné.

„Der kleine König“. Ez lesz a német címet címe annak a új magyar operettnak, a melyet Kálmán Imre és Bakonvi Károly, a „Tatárjárás“ szerzői, irtak a „A kis király“ címmel a trónjavesztett Manuel portugál király történetének felhasználásával. Az operettet a Király Színház szerezte meg előadásra, de úgy lehet, hogy az Bécsben előbb fog színre kerülni, mint Budapesten.

HIREK.

Névszerinti szavazások. Fővárosi tudósítónk jelenti: A képviselőház mai ülését is névszerinti szavazásokkal huzta ki az elnök. A kérvények felett kértek névszerinti szavazásokat s az elnöki indítványokkal szemben ellenindítványokat terjesztettek elő.

Ülések a vármegyénél. A székház-építő bizottság kedden délután 3 órakor tartott ülést, amelyen az építési munkákra beérkezett 11 pályázat felett döntöttek. A megye törvényhatósági bizottsága pedig e hónap 26-án tartja meg közgyűlését a városházán.

Stolypin meghalt. Pétervárról táviratozzák: Stolypin miniszterelnök ma éjszaka tíz órakor meghalt.

Városi közgyűlés előtt. A város jog-és pénzügyi bizottsága holnap, kedden délután 3 órakor a városháza kis tanácstermében tartandó ülésén folytatja a legközelebbi törvényhatósági közgyűlés ügyeinek előkészítését. A bizottság keddi ülésének tárgyai közül ezek a fontosabbak: A hadházi-út csatornázás ügye. A rendőrségi központi épület létesítésének ügye. A debreceni mentőegyesület kérvénye évi segélyének felemelése iránt. Belügyminiszteri rendelet a közmunkálatokra vonatkozólag megtartott versenytárgyalások alkalmával külföldi iparosoknak a hazai gyárosoknál kedvezőbb ajánlatai elbírálása tárgyában.

Jogakadémiai tanár a felső kereskedelmi iskolában. A debreceni felső kereskedelmi iskolában a közgazdaságtan egyik tanszéke megüresedvén, az iskola vezetőségének erre a tanszékre sikerült városunk egyik legjelesebb szakemberét, Kovács Gábor dr. egyetemi magántanárt, debreceni jogakadémiai tanárt megnyerni, aki ezt a fontos és a modern kereskedelemben különös jelentőséggel bíró tantárgyat már elő is adja. — Öszintén gratulálunk a kereskedő társulatnak ahhoz, hogy Kovács Gábor dr., ezt a jeles közgazdászt, kiváló szociológust, aki ebben a minőségében kifejtett irodalmi és gyakorlati irányú munkásságával nemcsak itthon, de a külföldön is jelentős nevet szerzett, szépen fejlődő iskolájának érdekkörébe bevonnai sikerült.

Megjötték a honvédek. Hosszu, fáradtságos háború után tegnapelőtt este visszaérkeztek a nagygyakorlatról honvédeink. Piros-pozsgás arcu menyecskék és ráncrovott öreg anyókák várták szeretteiket s a viszontlátás öröme könnyeket csalt szemükbe. Ma pedig már boldogan sétáltak a szakácsnék és szobaleányok is, mert a Sándor, meg a Pista nem maradt ott a csatatéren, ahol amugy is csak a komoly, szürke fejű generálisok hitték el, hogy — háboru van.

A debreceni gyáriparosok ügyei. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének debreceni fiókjá e hó 20-án, szerdán délután 3 órakor a kereskedeli és iparkamara kistanácstermében (Piac-utca 69. szám, I. emelet) ülést tart. Elnöki jelentések: A szövetség őszi programja. Titkári állás betöltése. Munkáslakások ügye. Folyó ügyek és indítványok.

A homokkerti birtokosság őszi közgyűlése. E hó 17-é vasárnap délután 3 órakor tartotta őszi ugynevezett szüreti közgyűlését a Homokkert külváros birtokossága. Deák Ferenc elnök bejelentette, hogy a július 2-án tartott jubileumi díszgyűlésen elhangzott beszédek és szavakat az akkori határozat szerint kinyomatták, azonban a nyomtatási költség fedezetét nem jelentették meg. A fentartó bizottság folyamodott a városhoz, hogy a városi nyomdában díjtalanul állíttassék ki a nyomtatvány, de a tanács elutasította a kérelmet. Az emlékkönyv kinyomtatását lehetővé tette Nyíri Ernő dr. városi bizottsági tag, aki huszonöt koronát ajánlott fel erre a célra. Indítványára kimondta a közgyűlés, hogy a nyomtatási költséghez hiányzó összeget a birtokossági pénztárból szavazza meg, Nyíri Ernő dr-nak

pedig jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az idei szüret idejét október 1-től kezdve 10-ig terjedő időre tüzték ki. Kövér Gyula jegyző bejelentette, hogy a jubileumi mulatság 403 korona 95 fillért jövedelmezett, amely összeget a templom-alaphoz csatolták.

Jablonzay Kálmán meghalt. Jablonzay Kálmán nagybérlő ma délelőtt 49 éves korában meghalt.

Választás a főiskolában. A debreceni főiskola kebelében fennálló egyesületek közül, ma délután két órakor alakult meg a Felsőbb Tanulók Olvasó egylete s egyszerűsmind tisztikarát is megválasztotta. Elnök lett Nagy István főiskolai szenior, alelnök Pálffy József 3. jh., főjegyző Kolozsvári Kiss László 3. th., pénztáros Gulyás Kiss Gyula 4. th., ellenőr Fábrián Károly 3. jh., könyvtáros Szász Imre 4. th., aljegyző Katona Mihály 2. jh., választmányi tagok: Bányay Lajos 4. th., Nánássy Dániel 3. th., Szombaty Imre 2. th., Nemes István 1. th., Roncsik Jenő 4. jh., Bacsonyi Sándor 3. jh., Vajás Sándor 2. jh., Kormány Lajos 1. jh., Borbély Gyula 4. bh.

Házasság. Króh Vilmos és Haász Fanny f. hó 17-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Játék a fegyverrel. Kontos János 13 éves gyermek egyik társával egy flóbert-puskával játszadozott. Egyszerre a fiu a töltött fegyvert kikapta kezéből s nem tudván, hogy abarn golyó van, ráfogta társára. A fasz ícsapódott s a puska hatalmas durranással sült el, golyója Kondor Sándor fejébe fúródott. Állapota súlyos, bár nem életveszélyes. Szüleinek Gerébi telepen levő lakásán ápolják. A lövés láttára a másik fiu annyira megijedt, hogy hanyat-homlok rohant el. — Keresik.

Halálozás. Vettük a következő gvsz-jelentést: Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a felejthetetlen élettárs, édes anya, anyós, nagyanya és jó rokon, Lévy Ferencné, Tegledi K. Ilona áldásos életének 62-ik évében váratlanul csendesen elhunyt. Kedves halottunkat folyó hó 19-én kedden délután 3 órakor fogjuk a Széchenyi-utca 16. sz. háztól a Kossuth-utcai sírkertben levő családi sírboltban nyugalomra helyezni. Férje: Lévy Ferenc. Gyermekai: Lévy Gyula, Lévy Irén férjével Gruber Józseffel, Dr. Lévy Kálmán. Unokái: Gruber Irén, Gruber József. — A temetést özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési intézete rendezi.

A városszabályozási terv. A belügyminiszter ma küldte le Debrecen városához a szabályozási tervet, amelyen több változtatást kíván. Több helyen terek létesítését kívánja, végül kijelenti, hogy új tervet kell készíteni és új határozatot hozni.

Harapós kutya. Detke Ernő panaszt tett a rendőrségen, hogy Ernő nevű 11 éves fiát, aki az első gimnáziumba jár, ma este felé a Varga-utcában Szepesi Péter kutyája megharapta. Az inspekciós rendőrtisztviselő intézkedésére a kutyát őrizet alá vették, gazdája ellen pedig megindul az eljárás.

Családi viszály miatt a halálba. Kis András 60 éves bőszőrményi eszmadiamester folyton viszálykodott családjával s ilyenkor az ivásban keresett orvoslást. Tegnap is összezdördült hozzátartozóival s alaposan berugott. Akkor bement a házba, egy flóbert-pisztolyt vett elő s szíven lötte magát. Nyomban meghalt.

Parti-árak az összes divatcikkekben állandóan nagy választékban Györfly testvéreknél, Piac-u. 30.

Elegáns nyakkendők 1 K-tól 4 K-ig Lengyel Samunál. Telefon 835.

Ünnepi imakönyvek, Machsorok és újévi képeslapok az izr. ünnepekre nagy választékban kaphatók Aczél antiquariumában.

A legszebb uri-divat cikkeket Frank Testvéreknél szerezhethük be.

A Polgári Takarékszövetkezet Debrecenben, Piac-utca 73. sz. f. évi augusztus hó 20-án megalakította a XVI-ik új évtársulatát, amelyre már a mai naptól kezdve betáblázás, kezesség és értékpapir fedezet mellett ház és földvételekhez, épít-

kezésekhez előnyös feltételek mellett igen olcsó hosszú lejáratú kisebb heti befizetésekkel könnyen törleszthető minden levonástól mentes kölcsönöket folyósít. Régi terhes tartozásokat előnyös feltételek mellett gyorsan convertál.

A Magyar Király kávéházban Bercesényi Ferike budapesti hegedűművész női zenekar vezetése alatt álló symphonikus női zenekar még csak néhány napig hangversenyezik. — Karmester Berson Leó.

263 legújabb kuplé szöveg egy kötetben 2 koronás alkalmi áron kapható Aczél antiquariumában.

Füzőújdonságok, saját készítésű bőrkefeyük, ridikülök, harisnyák, férfi és női divatcikkek legelőnyösebben beszerezhetők Nagy Andrásnál, Kistemplom mellett.

Női- és leány kalap üzletemet

Piac-u. 56. sz. alá helyeztem át.

A legdivatosabb modellek az őszi időnyre már megérkeztek. — Nagy választék.

Jungreisz Mari utóda.

Gyapju és flanellek részére nincs finomabb és tisztább módszer mint a

Sunlight szappan

A Sunlight szappannal mosott gyapjuk összemése vagy összezsugorodása kivanáza.

Kettős darab 30 fillérért. Nyolcszögletű darab 16 fillérért.

254

Modern faliképekben állandó újdonságok Thaisz Arthur papírruházában.

Tisztító kalapos mülhelyemben mindennemű kemény, vagy puha és cilinder kalapok tisztítását, vasalását, ugyszintén női kalapok átalakítását divatos formára előnyös ár mellett eszközölhetem: Beliczai Lajos kalapos, Piac-utca 38. sz. Főposta mellett.

Van szerencsem a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy **angol és francia**

női divat termemet

Piac-u. 56. sz. alatt megnyitottam.

Kérem a n. é. hölgyközönség szives pártfogását.

Katz Róza, Piac-u. 56.

Tanuló leányok felvételnek.

Olcsó kamattal mellett

5 esetleg 10 évi

visszafizetésre kölcsönöket ad, valamint **kereskedői követeléseket** leszámítol a

Debreczeni Takarékszövetkezet

Csapó-u. 19. szám. (Knoll-ház.)

TÖR

Itélet a ság ügyében. tesen ismert rejtelmes kökosságnak ményben a 10 óra tájban drást szobájá szekrény fió Török Gábor 17 éves esel alapján a vá mely szomba detét, vasár s nagy halma a vádlottak tartalmas, épített vádb nősségének emberölés és seknek. A vé dély Lajos diktje alapján dékos ember találták, a k tizenöt évi, házra ítélte. nyugodtak, a naszt jelentet

NY

SAC

Ujannon épült palotában. (a Kossuth Lajos-ut bák minden modern Központi títés. Villó tel

KÖZ

Te

Schwarz E. del

Készaru

1911. ok
1912. ap
1911. ok
1911. ap
1911. ok
1911. ap
1912. má
1911. au
1912. sz

Leányka
patent harisny

a Csip

Pontos, szolid újdonságok. — Csipke Kizár

Uj orid
S u g
József
Saját szöve vetekből. — izlésese

Vesz

musttól átve séghen, ug

Borbizomán

TÖRVÉNYKEZÉS.

Ítélet a hajduböszörményi rablógyilkosság ügyében. Vasárnapi számunkban részletesen ismertettük annak a nagyszabású és rejtelmes körülmények között történt gyilkosságnak a tárgyalását, mely Hajduböszörményben a múlt év április havában este 9-10 óra tájban történt. Az öreg Zolnai Andrást szobájából kicsalták, megölték s a szekrény fiókjából 800 koronát elraboltak. Török Gábor igazkoocs és Kocsis Margit 17 éves cseléd kerültek erős gyanuokok alapján a vádlottak padjára. A tárgyalás, mely szombaton reggel 9 órakor vette kezdetét, vasárnap délután 2 óráig elhúzódott s nagy halmaz terhelő momentumot gyűjtött a vádlottak terhére, Gáthy Bálint kir. ügyész tartalmas, erős jogi argumentumokkal felépített vádbeszédben kérte a vádlottak büntetésének kimondását, kiket szándékos emberölés és rablás bűntettében látott részeseknek. A védelmet Nagy István dr. és Erdély Lajos dr. látták el. Az esküdtek verdiktje alapján vádlottakat a fennforgó szándékos emberölés és rablásban bűnösöknek találták, a kir. törvényszék Török Gábort tizenöt évi, Kocsis Margitot tíz évi fegyházra ítélte. — Vádlottak az ítéletben megnyugodtak, a védők azonban semmisségi panaszt jelentettek be.

NYILTTER.

SACHER-PENZIO

Budapest.

Újonnan épült palotában. Újlag megnagyobbítva! Belváros, Irányi-utca 21. sz. (a Kossuth Lajos-utca és Váci-utca közvetlen közelében.) A szobák minden modern kényveléssel és vízvezetékkel vannak ellátva. Központi fűtés. Villanyvilágítás. Lift. Telefon 1-7-43. Legjobb kölködés. Kívánatra prospektus.

KÖZGAZDASÁG.

Terménytözsde

Schwarz E. debreczeni üzománys távirati jelentése.

Budapest, 1911. szept. 18.

Készáru 5 magasabb.

1911. októberi buza	11.75	—
1912. ápr. buza	12.02	—
1911. októberi rozs	10.26	—
1911. ápr. rozs	10.64	—
1911. okt. zab	9.50	—
1911. ápr. zab	9.70	—
1912. máj. tengeri	8.30	—
1911. aug. tengeri	—	—
1912. szept. tengeri	8.75	—

Leányka Iskola kőtények, patent harisnyák legnagyobb választékban, legolcsóbb árban

a Csipke Áruházban.

Pontos, szolid kiszolgálás. — Naponta érkeznek újdonságok. — Kértem a címre ügyelni! Budapesti Csipke Áruház fiókja, Sas-u. 4.

Kizárólag alkalmi vevők.

Uj uridivat szabó szalon

Sugar Samu

József kir. herceg-utca 23.

Saját szövét raktár a legújabb divat szövetekből. — Mérték utáni megrendelések: izlésesen és olcsón készítettnek.

Veszek új bort

musttól átvéve bármily nagy mennyiségben, ugyanott használt hordók eladó.

Borbizományi üzlet Miklós-utca 18.

Telefon. Telefon.

Friss Sándor

fűszer és csemegeáru kereskedése
most nyílt meg

Piacz-utca 83. szám alatt (az Ált. Forgalmi bankkal szemben.)

Raktáron tart mindenféle legfinomabb és legírissebb árukat. — Pontos kiszolgálás, szolid árak.

Tassók a címre ügyelni!

Iskolás fiúk és leányok részére
intézeti fehérneműek

zsebkendők, matrácok, paplanok, flanel takarók, esőernyők

Donogán és Somossynál
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Széna

elsőrendű, 400 métermázsas jutányos árért eladó.

Értekezni lehet Hajduböszörményben Kecskevény Lajosnál.

Nagy raktár mindenféle használati és díszmű árúkból.

Vendéglők, szállodák és nyári mulatóhelyek figyelmébe.

Legmegfelelőbb és izléses kitűnő minőségű üveg és porcelláneműek

valamint alpakka, alpakka ezüst, zinnacél vagy acél evőeszközök, lámpák, herli gyertyatartók stb.

Lám Sándornál
Debreczen, Piacz-utca 5. kaphatók.

Videki megrendelések pontosan teljesítettek.

Értesítés.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni hogy Mester-u. végén Ujvárosi-ut 5. sz. alatt a mai kornak megfelelő

vas-, fémöntő- és géplakatosság

újra üzembe vette kezdetét és mivel két szakember vezetése alatt elvállalunk mindenféle gazdasági gépek, szivattyúk és szőlőszeti eszközök elkészítését és javítását, azonkívül a legkomplikáltabb mechanikai és szerszámgépek műszakilag pontos javításait. Szabadalmi kísérletezési munkálatokat is elvállalunk.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve tisztelettel

Bozsik és Nagyváthy.

Tanulók felvételnek.

SALVATOR

Gummi-sarkak

Világ-cikk

Utólérhetetlen tartósságú.

Mindenütt kapható!

Vezérképviselő: Hermann Hirsch, Wien. VIII/3

Csődtömeg eladás.

A Kistemplom mellett levő

Rózsa-féle

Női confection üzletben az összes cikkek u. m. kabátok, blousok, aljak, pongyolák, gyermek kabátok, gallérok, kalapok, kalapdiszek, míg a raktár tart, minden áron eladatnak.

Csődtömeg eladás.

Csődtömeg eladás.

Csődtömeg eladás.

Nagyságos asszonyom! Szives tudomására hozom, hogy Péterfia u. 45. sz. alatt

gyermek-ruha salont

nyitottam. A leány- és fiu-ruhák modern előállítását Budapesten és Bécsben hosszú munkódsági gyakorlattal sajátítottam el, miért is a legfokozottabb igényeknek is képes vagyok megfelelni. — Szives megbízását örömmel várva, vagyok teljes tisztelettel

S. Rosenberg Ida Péterfia-u. 45.

Csemege szőlő

és különféle friss gyümölcsök előnyös árban kaphatók

Fried D. Lajos

fűszer és csemege kereskedésében
Piacz-utca 72. Telefon 740.

Az őszi idény alkalmával tisztelettel felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét

Nagyváradon, Szent János-utca 2. sz. a.

(Dr. Gram-ház) levő felvétel üzletünkre, hol felsőruhák, továbbá kézimunkák, nőiingek stb. vegytisztítását és fesésését, férfiingek, gallérok, kézelők mosását és fényvasalását a legrövidebb idő alatti szállításra vállalkozunk.

Kérve a n. é. közönség nb. megbízását vagyunk kitűnő tisztelettel

Miskolcz, 1911. évi szeptember hóban.

Kristály.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Betöltendő.

Fűszernagykereskedésben egy utazó ki helybeli piacon ösmeretséggel bír, valamint a vidéken jól be van vezetve, azonnal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

A helybeli ref. kollégium tápintézetében szakácsné, több nő és férficseléd található alkalmazást. Alkalmazási feltételek meg tudhatók a tápintézeti gazdánál a kollégium hátsó udvarán levő új tápintézeti épületben.

Házmester fizetéssel felvétetik Iskola-utca 8. alatt.

Nyomdásztanoncz, ki 14 életévét betöltötte és két középiskolát végzett, felvétetik Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piacz-u. 49.

Jó fizetéssel 13—15 éves fiu küldöncznek felvétetik. Czim a kiadóban.

Adás-vétel.

Pergett akác- vagy virágméz 1 kilogramm 1 kor. 50 fillér. Deutsch Lajos fűszerüzletében, Piac-utca 38.

Gőzerővel pörkölt, naponta friss, zamatos kávé kapható Lindenfeld J. Jenő fűszer nagykereskedésében, Rózsater 3. Városház-utca 2. Pénzügyi-palota.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Valódi szegedi édes, nemes és rózsza paprika különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő nagykereskedésében, Városház-u. 2. Rózsater 3. Pénzügyi-palota.

*Legjobb és legszebb
Czipők Daniel czipő
szűzárában*
TELEFON
501
*Solna Debrecezen,
Piacz. u. 49. postával szemben.*

Figyelem hölgyeim! Megnyit az új Parti áruház Degenfeld-tér 1. sz. alatt, ahol ezen két héten egy pár ezer **selyem, bársony, szövet és batist** blouzok kerülnek eladásra, az árak oly alacsonyra vannak szabva, hogy saját érdeke hogy azt megnézze

Csemege szállót szép Schaszla 5 kg. kosarakban 36 fill. Darvas Miksa szőlőkiv. tele. Telefon 294.

Szülőprések, saját gyártmányu, olcsón kaphatók Fai Bertalan Mester-utcai Vasöntő-déjében.

Rajzeszközök, rajztáblák, vonalzó, festékek, füzetek, toktartók, könyvhordók, rajz- és írószerek mese olcsón **Harmathynál, Fűvészkert 14.** Az összes fiu és leányiskolákban használandó tankönyvek fél áron!

Jókarban levő lámpa olcsón eladó. Piacz 42. sz. alatt, hátul az emeleten.

Olajos hordók kaphatók Piacz-utca 49. sz. alatt a keresztpületben.

Hallatlan! 32 fill. egy doboz szivarka hüvely **„Kollibri“.** Ja persze! **„Kollibri“** hüvely! Nikotin mentes, különleges szopókával. Kapható mindenütt. Főraktár **Harmathynál** Fűvészkert 14.

Butorok és szőnyegek legolcsóbban kaphatók, havi részletfizetésre is Weisz Gyula asztalos és kárpitosnál, Széchenyi-u. 19. Mindenféle kárpitos munkák felvétetnek.

Műhelybe való napiényégő lámpa eladó. Piac-utca 42. első emelet hátul.

Lakás.

Nagykárolyban főtéren (Deák Ferenc-tér 10. sz. a.) egy irodahelyiség azonnal kiadó, értekezhetni Kaufmann Jakab és fia cég-nél Nagykarolyban.

Különbö.

Legszobban tisztít, mos és vasal a Kristály mosóda, Kandia-u 5.

Hová menjünk? A Farkas-féle új orth. kóser bodegába. Hunyadi-u. 17.

Welsz Ferencz épület és mű-butor asztalos „József-kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsősorú kivitelben, mérsékelt árban.

Feihivom b. figyelmeket az önkéntes uraknak, hogy **huszár csizma,** mint gyalogsági szabályszerű **katona czipőket** legolcsóbb árban készítek.

Fischer Menyhért

Piacz-u. 9. sz. alatt.

9993—1911. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Goda Gáborné, Csuka Zsófiának Csuka József elleni tulajdon közösség megszüntetése iránti ügyében a végrehajtási árverés joghatályával bíró árverést elrendelte a debreczeni kir. törvényszék területén levő Hajdusámson községben fekvő, a sámsoni 450. sz. tjkvben A. + 635. hrsz. a. felvett $\frac{1}{2}$ részben Csuka József, $\frac{1}{2}$ részben Csuka Zsófia, Goda Gáborné nevében ingatlanra 836 korona ezennel megállapított árban és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1911. évi szeptember hó 20. napján délelőtti 8 órakor** Hajdusámson községhez tartozó nyilvános árverésen a kikiáltási ár $\frac{1}{2}$ -án alul eladatni nem fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 20%-át, készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aki az ingatlanra megállapított kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért ár 20%-áig kiegészíteni, különben ígérete figyelmen kívül marad és a nyomban folytatandó árverésen részt nem vehet.

Debreczen, 1911. jun. 30.

Baróthy Béla, s. k.
tszéki bíró.

Uj üzlet:

Megnyilt Stark Sándor

csipke, szalag, rövidáru, fohéromű, szabókellékek üzlete
Piacz-utca 7. szám, a Vecsey-házban.

Nagy alkalmi vétel Gyermekek ruhákban és az összes rövidáru kellékekben.
Csak Piacz-utca 7. sz. alatt, a kereskedelmi akadémiával szemben.

Uj üzlet:

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy **Hatvan-utca 16. szám** (Dr. Hütter-ház) modern igényeknek megfelelő

elsőrendű divattermet nyitottam.

Becses pártfogást kérve

Weisz József

angol női szabó.

Király Áruház

(a vasut közelében.)

Üveg, porcellán, dlszmű, lakodalmi és névnapl ajándékok legolcsóbb bevásárlási forrása
Hunyadi-utca 18 sz. alatt.

Előleges értesítés.

A debreczeni Vas és Rézbutorgyár részvénytársaság Ispotály lapon levő saját gyártelepét legújabb vívmányu gépekkel felszerelt **butormárványiparral bővíté** ki és a Belga, Olasz, Francia és Magyar I. rendű nyers márvány fajok megérkezése után üzembe helyezi.

Egyben a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlja immár általánosan elismert és többszörösen kitüntetett vas és rézbutor gyártmányait, a melyek **mindegyike czégnak czímkéjével van ellátva.**

Beszerezhetők minden nagyobb butor és vaskereskedőnél, ennek hiányában pedig saját telepükön levő raktárukból a legmérsékeltbb gyári áráért.

Sapkák, kalapok,

nők, férfiak, leányok és fiuk részére legnagyobb választékban és legolcsóbban beszerezhetők

Schwarcz M. L.-nél

Piacz 52 Miklós-u.-val szemben.

Mégis csak

a Hungaria sóborszesz

a legjobb, kapható mind-mütt, megrendelhető

ZSÁTKÓ JENŐ

fűszer kereskedőnél

Batthyány-utca 22. sz. — Telefon 863.

Vizsgázott gépész

kerestetik.

Pályázónak értenie kell villamos liftek kezelését, vízvezeték és központi fűtés szerelési munkálatait.

Ajánlatok személyesen vagy posta útján nyújthatók be az „Alföldi takarékpénztár Debreczenben“ titkárnál.